

TŐGYMORFOLÓGIAI TULAJDONSÁGOK HATÁSA A JUHTEJ TERMELÉSÉRE ÉS MINŐSÉGÉRE EGY HAZAI TEJELŐ LACAUNE TENYÉSZETBEN

Készítette: Molnár Ágoston

Mezőgazdasági mérnök, BSc, nappali tagozat

Állattenyésztési Tudományok Intézet

Belső témavezetők:

Dr. Pajor Ferenc, egyetemi docens, Állattenyésztési Tudományok Intézet

Márta Krisztina, PhD hallgató, Állattenyésztési Tudományok Intézet

A tejelő juhászat hazánkban kevésbé kutatott terület, azonban jelentős potenciállal rendelkezik. A szakdolgozatomhoz kapcsolódó vizsgálatokat egy hazai lacaune törzsállományban végeztem. Kutatásom során egy mórniczuidai telepen, 64 első ellésű anyajuh tőgyének a tulajdonságait és az általuk termelt tej mennyiségét, minőségét vizsgáltam. Célul tűztam ki, hogy meghatározzam a tej beltartalmi és szomatikus sejtszám értékeit, valamint az anyák tőgytulajdonságait összevegysem a tejük mennyiségével és szomatikus sejtszámával.

A tőgymorfológiai vizsgálat során az alábbi tőgytulajdonságokat vettem figyelembe: a tőgy mélységét, a tőgy elülső illesztését, a tőgy függesztését, a tőgyalap illesztését a tőgy szimmetriáját, a tőgybimbó helyeződését, a tőgybimbó hosszát, és a tőgyalakot. Ezeket a tulajdonságokat a laktáció első negyedében, az állatok befejezésekor pontoztuk le. A tőgytulajdonságok, egy széleskörben elterjedt, 1-9 pontos lineáris skálán kerültek pontozásra. Egyedi tejmintákat vettünk, mind a négy befejezésen.

A tej beltartalmának meghatározására érdekében megmértem a tej zsír-, fehérje-, tejcukor-, szárazanyag-tartalmát, valamint szomatikus sejtszámát. A laktáció szakaszaiban mért beltartalmi értékek és a változásuk, a szakirodalmi adatokhoz hasonlóak. A szomatikus sejtszám értéke hazai viszonyok között kedvező volt, bár az élettani értéket meghaladta. A tejfeldolgozás szempontjából veszélyes a magas szomatikus sejtszám. Tejtermékek gyártásához a tej fehérjetartalma kiemelkedő volt.

A két többtényezős regresszióanalízis során összefüggéseket találtam az anyajuhok tőgytulajdonságai és tej mennyisége, valamint szomatikus sejtszáma között. Elmondható, hogy jelentős hatása a tejtermelésre, a tőgymélységnek, a tőgyalap illesztésének és a tőgyalaknak volt. A tőgyfüggesztés, a tőgyalap illesztése és a tőgyszimmetria befolyásolták leginkább kedvező irányba a tej szomatikus sejtszámát.

Kutatásom rávilágít, hogy mennyire fontos a tőgytulajdonságokra irányuló következtetési szelekció, és a tej mennyiségének, minőségének jelentősége a tejelő juh ágazatban. Javaslok a juhtej beltartalmi értékeinek és a szomatikus sejtszámának vizsgálatát a hazai tejelő állományokban, a jó minőségű alapanyag előállítása érdekében. Ez kedvezően befolyásolhatja az ebből készült tejterméket minőségét és értékesíthetőségét.